

En tydligare bestämmelse om hets mot folkgrupp (SOU 2023:17) Ju2023/01030

Sámiid Riikkasearvi (SSR) har beretts tillfälle att lämna synpunkter på remiss av betänkandet En tydligare bestämmelse om hets mot folkgrupp (SOU 2023:17). SSR avger följande yttrande på betänkandet.

Yttrande

SSR arbetar kontinuerligt med frågor kring rasism och diskriminering mot samer, vilket även innefattar hets mot folkgrupp. SSR har de senaste åren genomfört kunskapshöjande insatser samt projekt avseende hat, hot och diskriminering mot samer. Resultaten från projekten visar bland annat att samer blir utsatta för exempelvis kränkningar och nedlåtande rasistiska kommentarer i sociala medier och i kommentarsfält, framför allt när det rapporteras om frågor rörande renskötsel. Något som ofta framkommer är att renen också utsätts för brott. Vid hatbrott förekommer bland annat att renar plågas för att någon vill hämnas på renskötare. SSR anser att det är mycket oroväckande hur denna rasism och okunskap påverkar det samiska folket.

Sammanfattning

SSR ställer sig positiv till utredningens förslag om tydligare bestämmelse om hets mot folkgrupp. SSR anser att det bör tydliggöras om gärningar som består i uppmaningar till våld och hot avser fysiska gärningar mot person eller våld också mot gemensam egendom, vilket kan likställas med psykiskt våld. I det fall att våld endas avser fysiska gärningar anser SSR att det också ska utvidgas till att innefatta uppmaning till gärningar avsedda att orsaka psykiskt lidande för en folkgrupp eller enskild på med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck. Detta gäller främst för förslaget om ändring i brottsbalken. Om det bedöms olämpligt att föra in detta i brottsbalken bör det övervägas att föras in i annan relevant lagstiftning.

Aspekter som bör beaktas kopplat till ovanstående synpunkter

SSR vill lyfta fram att det frekvent förekommer att renar plågas och dödas för att sedan lämnas i naturen samt att trafikdödade renar stympas avsiktligt för att ägaren inte ska kunna få ersättning utbetald. I sociala medier har uppmaningar till bland annat dessa gärningar förekommit. Det finns en tydlig koppling till medias rapportering om markkonflikter där renskötsel och renskötare är involverade och till en ökning av hot och hatretorik. Från renskötselns perspektiv innebär våldsgärningar mot renen psykiskt lidande hos såväl gruppen som individen.

Synpunkter på utredningens arbetsätt

SSR är kritisk till att ingen samisk representant har fått inbjudan till att medverka vid hearingen för intressenter.

Jenny Wik Karlsson
Verksamhetschef

Anna-Karin Svensson
handläggare